

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**Az ügy száma:** Pfv.IV.20.305/2017/9.

**A tanács tagjai:**

Dr. Mészáros Mátyás a tanács elnöke  
Dr. Pataki Árpád előadó bíró  
Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

**A felperes:**

...

**A felperes képviselője:**

Dr. Jászter Boglárka ügyvéd (...) pártfogó ügyvédként

**Az alperes:**

...

**Az alperes képviselője:**

OBH Jogi Képviselési Osztálya ügyintéző: Beerné dr. Vörös Helga)

**A per tárgya:**

bírószági jogkörben okozott kár

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:**

felperes

**A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:**

Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.765/2016/4.

**Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:**

Miskolci Törvényszék 10.P.22.067/2015/31.

**Rendelkező rész**

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 50.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A felperes pártfogó ügyvédének a díját teljes egészében az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**I n d o k o l á s**

**A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

[1] A felperes által a Budapest Környéki Törvényszéken 25.P.20.258/2014. szám alatt előterjesztett kereset tárgyában az

eljárás lefolytatására a Kúria Pkk.V.24.721/2014/2. számú végzésével az alperest jelölte ki. A felperes ügye az alperesnél a 6.P.21.003/2014. számot kapta. Ebben a perben az alperes felhívta a felperest és megkereste a Pest Megyei Kormányhivatal Ceglédi Járási Hivatal Járási Gyámhivatalát is annak tisztázása végett, hogy a felperes áll-e gondnokság alatt avagy van-e folyamatban ilyen eljárás. 2014. augusztus 14-én a megkeresett gyámhivatal tájékoztatta az alperest, hogy a felperes nem áll gondnokság alatt. A felperes ugyanezen a napon érkezett beadványában feljelentette az ügye intézésére kijelölt bírót. Egyidejűleg úgy nyilatkozott, hogy nincs folyamatban ellene gondnoksági eljárás. Az eljáró bíró a feljelentésre hivatkozással kizárási okot jelentetett be 2014. augusztus 18-án. Az ügyintézésére kijelölt másik bíró 2014. október 10-én hozott 9. sorszámú végzésével a felperest felhívta annak közlésére, hogy a Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatal Járási Gyámhivatala szerint tájékoztatása szerint a Monori Járásbíróságon az ellene folyamatban lévő eljárás milyen szakaszban van és ha elmeorvos-szakértői vélemény vagy ügydöntő határozat született, úgy azt is csatolja.

- [2] Válaszul a felperes 2014. november 18-án 10. sorszámú beadványában az új bíróval szemben is feljelentést, az alperessel szemben pedig kizárási indítványt terjesztett elő. A felperes indítványozta a Monori és Nagykátai Bíróságok megkeresését annak közlése iránt, hogy van-e vele szemben gondnokság alá helyezési per folyamatban. Ő maga erről nemlegesen nyilatkozott. Egyidejűleg iratbeszerzést is indítványozott és további alpereseket vont perbe, köztük XII. rendű alperesként a jelen per alperesét.
- [3] A Debreceni Ítéltábla 2015. január 13-án hozott végzésével a ... kizárását megtagadta. A végzés indokolása szerint a felperes az elfogultsági bejelentést arra alapította, hogy az ügyében eljáró bírók a gondnokság alá helyezésével kapcsolatban nyilatkozattételre szólították fel, holott eziránt hivatalból kellett volna tudakozódniuk. A végzés indokolása szerint a felperes kifogásában felhozottak nem fogadhatók el az alperes összes bírójának kizárását megalapozó tényként. A keresetkiterjesztés kapcsán rögzítette, hogy az alperes perbevonása meg nem engedett keresetkiterjesztésnek minősül. Az alperes 13. sorszámú végzésével megkereste a Monori és a Nagykátai Járásbíróságot annak közlésére, hogy a felperes gondnoksági pere folyamatban van-e, illetve amennyiben jogerősen befejeződött a határozat megküldésével egyidejűleg közöljék a gondnok személyét. 2015. április végén mindkét bíróság nemleges választ adott. Az alperes ezt követően 2015. június 2-án felhívta a felperest a gondnokságával kapcsolatos tények bejelentésére.
- [4] A felperes 2015. június 8-án 17. sorszámú beadványában már úgy nyilatkozott, hogy ellene gondnokság alá helyezés iránt folyamatban van per, ugyanakkor a Ceglédi, a Monori, a Nagykátai, illetve ismételten a Monori Járásbíróság elfogultságot jelentett be, amelyre tekintettel az eljárás a Budakörnyéki Járásbíróság előtt 8.P.20.327/2015. szám alatt van folyamatban. A felperes egyidejűleg

újabb bizonyítási indítványokat terjesztett elő, kérte az általa perelt VII. rendű alperes megnyilatkoztatását, a Központi Nyomozó Főügyészség megkeresését, az I. rendű alperesnél indított szerzői jogi perben keletkezett tárgyalási jegyzőkönyvek beszerzését, a Veszprém Megyei Főügyészség „tanúkénti meghallgatását”, illetve újabb előkészítő iratában a ... iratának beszerzését.

- [5] Az alperes 2015. július 7-én hozott 20. számú végzésével a keresetváltoztatásra figyelemmel a felperest hiánypótlásra hívta fel, illetve 21. sorszám alatt megkereste a Budakörnyéki Járásbíróságot a gondnokság alá helyezési perrel kapcsolatban. A megkeresett bíróság arról tájékoztatta az alperest, hogy a gondnokság alá helyezési per folyamatban van.
- [6] A felperes az alperes előtt folyamatban lévő perben ezt követően 22. sorszám alatt az alperes elnökével szemben is feljelentést terjesztett elő és valamennyi bírójával szemben ismételt elfogultsági kifogást jelentett be. A Debreceni Ítéltábla e per elbírálására a Pkk.II.20.570/2015/4. számú végzésével a Nyíregyházi Törvényszéket jelölte ki. A felperes az adott perben 2014. november 18-án vonta perbe XII. rendű alperesként a jelen per alperesét. Ezt a keresetet 5.P.20.999/2015. számon lajstromozták a .... Az eljárás lefolytatására a Debreceni Ítéltábla Pkk.II.20.487/2015/2. sorszámú végzésével a Miskolci Törvényszéket jelölte ki.

#### **A felperes keresete és az alperes ellenkérelme**

- [7] A felperes keresetében 500.000 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A felperes álláspontja szerint a 6.P.21.003/2014. szám alatt indult perben az alperes megsértette a tisztességes eljáráshoz fűződő jogát. Felrótta az alperesnek, hogy nem teljesítette bizonyítási indítványait, valamint szükségtelenül tudakozódott a vele szemben indult gondnokság alá helyezési eljárásokról, noha ítélet a gondnokság alá helyezési ügyében még nem született. Álláspontja szerint nem teljesült a kontradiktórus eljárás alapkövetelménye a nyilatkozatainak előterjesztésekor, emiatt kényszerült két alkalommal is elfogultsági bejelentésre, mert „nem tette dolgát a bíróság”.
- [8] Az alperes jogalap hiányában a felperes keresetének elutasítását kérte. Álláspontja szerint a szabad bizonyítási rendszer deklarált elvéből következően a bíróság a fél bizonyítási indítványához nincs kötve, a bizonyítási indítványok mellőzése nem jogellenesen történt.

#### **Az első- és másodfokú ítélet**

- [9] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 1.000 forint perköltséget és az államnak 30.000 forint eljárási illetéket. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy anyagi jogilag az új Ptk. rendelkezéseit, illetve a Pp. 2. § (1) és (3) bekezdését kell

alkalmazni. Az elsőfokú bíróság szerint azt kellett tisztázni, hogy sérült-e a felperes tisztességes eljáráshoz való joga azért, mert bizonyítási indítványait az alperes az eljárás adott szakaszában nem foganatósította és vizsgálta a felperes cselekvőképességét és ebben a körben bíróságokat keresett meg annak tisztázására, hogy van-e, illetve volt-e gondnokság alá helyezési eljárás folyamatban. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes cselekvőképességének vizsgálatára az alperes jogosult volt és ebben a körben jogosult volt gyámhivatalokat, illetve bíróságokat megkeresni. Az eljárás során elsődleges volt a cselekvőképesség kérdésének tisztázása, ezt követően vizsgálhatta azt az alperes, hogy a felperes keresete érdemben alkalmas-e egyáltalán a tárgyalásra. A bizonyítási teher kiosztása, illetve a bizonyítási indítványokról való érdemi döntés a per további szakaszára tartozó bírói feladat. Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az előtte folyamatban volt eljárásban az alperes az elfogultsági bejelentések intézésén túl, csupán a felperest a keresetlevele hiányainak pótlására felhívó végzéseket hozott, mert a keresetlevél tárgyalás kitűzésére még nem volt alkalmas. Ehhez képest az alperes nem fejtett ki jogellenes magatartást a gondnokság alá helyezés tényével kapcsolatos megkeresésekkel és a felperes indítványainak nem teljesítésével. Összességében megállapította, hogy jogellenesség hiányában a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő joga nem sérült.

[10] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, mellőzte a felperes kötelezését az alperes javára perköltség, az államnak eljárási illeték fizetésére. Egyebekben az elsőfokú ítéletet az ügy érdemében helyben hagyta. A jogerős ítélet megállapította, hogy nem volt ok elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére, mert nem történt lényeges eljárási szabálysértés, nem volt szükség a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű vagy teljes megismétlésére, illetve kiegészítésére. A másodfokú bíróság ezért a fellebbezést érdemben vizsgálta. Rögzítette: a per tárgya az alperes elsőfokú bíróságként történt eljárása a P.21.003/2014. számú ügyében, egészen a Nyíregyházi Törvényszék kijelöléséig. Ehhez képest a másodfokú bíróság nem vizsgálhatta a felperesnek az ezt követő időszakra tett előadásait. A jogerős ítélet indokolása rögzítette, hogy a Pp. eljárási szabályai általánosságban megfelelnek a tisztességes eljárás alaptörvényi követelményének ebből következően a perrendszerű eljárás nem minősülhet tisztességtelennek. A tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényege az alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülése. Ehhez képest annak megítélése, hogy a fél ügyét tisztességes eljárás során bírálták-e el, az eljárást perrendszerűen, a felet a polgári perben illető eljárási jogok biztosítása mellett történő lefolytatásának a vizsgálatával határozható meg.

[11] A jogerős ítélet kiemelte, hogy a perben csak az járhat el, aki a polgári jog szabályai szerint teljes cselekvőképességgel

rendelkezik, vagy ha olyan cselekvőképességében részlegesen korlátozott, akinek a polgári jog szabályai szerint cselekvőképessége a per tárgyára, illetve a perbeli eljárási cselekményekre kiterjedő hatállyal nincs korlátozva. A konkrét ügyben az alperesnek hivatalból kellett vizsgálnia a felperes perbeli cselekvőképességét. Azzal kapcsolatban ugyanis alappal merült fel kétsége, hiszen a Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatal Járási Gyámhivatala arról adott tájékoztatást, hogy a felperessel szemben keresetet nyújtott be 2014. január 28-án a Ceglédi Járásbíróságon cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezés iránt. Ezen kereset indokai között szerepelt, hogy a felperesnél paranoia, elmebetegség véleményezhető, amely tartalmánál fogva perlekedési tébolynak minősíthető, ezért a felperes ügyei viteléhez szükséges belátási képessége állandó jelleggel, tartósan, nagy mértékben csökkent.

- [12] Megállapítható volt, hogy a gondnokság alá helyezés iránti per iratai jártak a Ceglédi Járásbíróságon, a Monori Járásbíróságon, míg végül a Budakörnyéki Járásbíróság kezdte meg annak érdemi tárgyalását. Összességében megállapította a jogerős ítélet ebben a körben azt, hogy egészen a Nyíregyházi Törvényszék kijelöléséig az alperes az előtte folyó perben a felperes cselekvőképességének hivatalból történő vizsgálatára vonatkozó törvényi kötelezettségének tett eleget. A per ekkor még tárgyalási szakba nem jutott, ezért a kereset érdemi tárgyalása során foganatosítható bizonyítás elmaradása az alperes terhére nem róható. Semmilyen más körülmény vagy indok nem merült fel, amely egyéb okból az alperes eljárásának tisztességtelenségére utalhatott volna. Kiemelte a jogerős ítélet azt, hogy a bizonyítás mellőzése egyébként olyan eljárási hiba, amely mind a fellebbezési, mind a felülvizsgálati eljárásban hivatkozható és a Nyíregyházi Törvényszék előtt folytatódó perben egyébként orvosolható.
- [13] A jogerős ítélet egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi következtetésével, vagyis azzal, hogy a felperesnek az alperes előtti perben a tisztességes eljáráshoz való eljárási joga nem sérült. Az alperes perrendszerően járt el, a felperes alapvető jogai nem sérültek, így annak hiányában sérelemdíjra sem tarthat igényt.
- [14] A perköltség körében a jogerős ítélet megállapította, hogy adott ügyben az alperes javára elsőfokú perköltségként munkadíj nem állapítható meg, az illeték viselésére pedig a személyes költségmentesség folytán a felperes nem kötelezhető.

### **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

- [15] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Ismételten előadta, hogy az alperes az iratok megküldésével is késedelembe esett a Nyíregyházi Törvényszék

irányába és ezzel késleltette az ügy ésszerű időn belül történő befejezését. Kérelmében a felperes előadta azt is, hogy álláspontja szerint nem volt indokolt a különböző bíróságok, illetve hivatalok megkeresése a perbeli cselekvőképesség tisztázása körében, álláspontja szerint ezt ugyanis az alperes tulajdonképpen nem is vonta kétségbe. A felperes továbbra is kifogásolta, hogy az adott ügyben a bizonyítási indítványait az alperes nem teljesítette.

- [16] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

### **A Kúria döntése és jogi indokai**

- [17] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét nem találta alaposnak és a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [18] A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati eljárásban érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Ez azt jelenti, hogy nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Ez alól kivételt csak az jelent, ha a mérlegelés korábban, kirívóan okszerűtlen volt, vagy nyilvánvalóan ellentétes a logika alapvető szabályival. Erre utaló körülményt a Kúria a jelen esetben nem észlelt.
- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. A Pp. 2. § (1) bekezdése szerint a bíróságnak az a feladata, hogy a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse. A (2) bekezdése szerint a per befejezésének ésszerű időtartama a jogvita tárgyát és természetét, valamint az eljárás lefolytatásának egyedi körülményeit is figyelembe véve határozható meg. A (3) bekezdés értelmében az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésének elmulasztása esetén a fél - az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással - méltányos elégtételt biztosító kártérítésre tarthat igényt, feltéve, hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható.
- [20] Az Alkotmánybíróság általa idézett határozatait is figyelembe véve a jogerős ítélet a Kúria szerint jogszabálysértés nélkül, helytállóan állapította meg a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényege az alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülése. Azt az Alkotmánybíróság is megállapította, hogy a Pp. eljárási szabályai általánosságban megfelelnek a tisztességes

eljárás alaptörvényi követelményének. Ebből pedig az következik, hogy a bíróság perrendszerű eljárása nem minősülhet tisztességtelennek. Azt is helytállónan rögzítette a jogerős ítélet, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő legfontosabb részjogosítványok: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás tisztességesége, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság kívánalma, továbbá az ésszerű időn belüli elbírálás.

- [21] Azt is helytállónan állapította meg a jogerős ítélet, hogy az eljáró bíróságnak a Pp. 50. § (1) bekezdése alapján hivatalból kell vizsgálnia a felperes perbeli cselekvőképességét. Az alperes előtti perben adat merült fel arra, hogy a Váci Járási Hivatal Járási Gyámhivatala keresetet nyújtott be a felperessel szemben cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezés iránt - ezért tisztázni volt szükséges, hogy ez az eljárás milyen stádiumban van, született-e abban érdemi határozat vagy sem. Miután ez a kereset több bíróságot járt meg, nem volt okszerűtlen lépés az alperestől több bíróság egymást követő megkeresése az ügyben.
- [22] Miután az alperes eljárása során az eljárás még nem lépett a bizonyítási szakba, nem róható az alperes terhére az, hogy a felperes különböző bizonyítási indítványainak teljesítésével még nem foglalkozott. Ehhez képest az a magatartás, hogy az alperes még nem teljesítette a felperes különböző bizonyítási indítványait, nem róható az alperes terhére és így kártérítési felelősségét sem alapozza meg. A bíróság a felperes bizonyítási indítványaihoz nem volt kötve, így a bizonyítási indítványok nem teljesítése ugyancsak nem alapoz meg kártérítési felelősséget. Arra is helytállónan mutatott rá a jogerős ítélet, hogy a bizonyítási indítványok teljesítése az eljárás folytatása során - amennyiben arra valóban szükség van - még pótolható. Összességében a Kúria szerint is jogalap hiányában megalapozottan utasította el a jogerős ítélet a felperes keresetét.
- [23] Mindezekre figyelemmel a Kúria az érdemben helyt álló jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

### **Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat**

- [24] Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés, Pp. 2. § (1) és (3) bekezdés, Pp. 206. § (1) bekezdés,  
275. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés és 14. §, 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdés.

### **Záró rendelkezés**

- [25] A felperes személyes költségmentességben részesül, ezért a le nem rótt illetéket, valamint a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli. Az alperes oldalán a felülvizsgálati eljárásban perköltség nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2018. január 24.

Dr. Mészáros Mátyás s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

S.K.

bíróági ügyintéző